

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 501/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen ulkomaalaisten kiinteistöomistuksista ja niihin liittyvistä turvallisuusuhkista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihonen/ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 501/2022 vp:

Aikooko hallitus tarkastella tarkemmin venäläisten kiinteistökauppoja ja estää mahdolliset viisumien väärinkäytöt ja pakotteiden kiertämiset,

onko venäläiskiinteistöihin liittyviä turvallisuusuhkia jo selvitetty ja aiotaanko myös pitempään omistuksessa olleita kiinteistöjä ottaa tutkinnan alle,

miten aiotaan estää, ettei varsinkin rajaseudun alueilta pystytä lunastamaan kiinteistöjä pilkkahintaan ja siten kiertämään viisumirajoituksia ja

aiotaanko ulkomaalaisten kiinteistöomistusten lakeja ja määritelmiä kiristää?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ulkoministeriö vastaa pakotteista ja viisumikäytänteistä. Näitä käytänteitä toimeenpanee Rajavartiolaitos. Viisumikäytänteitä on kiristetty valtioneuvoston periaatepäätöksellä 30.9.2022 alkaen. Periaatepäätöksen perusteella ei estetä matkustusta, joka on humanitaarisista syistä, kansallisen edun tai kansainvälisten velvoitteiden vuoksi tarpeen, mutta esimerkiksi kiinteistön omistaminen ei enää muodosta automaattista syytä saapua Suomeen tai ole viisumin saamisen peruste. Mikäli matkan tarkoituksena on välttämätön asunnon tai kiinteistön huolto- tai hoitotyö, on henkilön perusteltava välttämättömyys. Välttämättömyys arvioidaan tapauskohtaisesti rajatarkastuksen yhteydessä. Maahantulo voidaan tällöin sallia yhdelle kiinteistön omistajaksi merkitylle henkilölle. Perheen tai seurueen matkustaminen tällä syyllä ei ole sallittua.

Lait kiinteän omaisuuden valvonnan mahdollistamiseksi ovat olleet voimassa 1.1.2020 lähtien. Keskeisimpiä lakeja tässä kokonaisuudessa ovat laki eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta (470/2019 vp), laki valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla (469/2019 vp) sekä laki

kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi (468/2019 vp). Kokonaisuus on antanut viranomaisille keinoja tarvittaessa puuttua eri tavoin Suomen turvallisuutta uhkaavaan kiinteistöomistukseen ja samalla viranomaisten tilannekuva on merkittävästi parantunut erityisesti EU/ETA-alueen ulkopuolisesta kiinteistöomistuksessa on eri puolilla Suomea.

Kiinteistöjä pystyi ostamaan vapaasti, ilman etukäteisvalvontaa, eri puolilta Suomea, kuka tahansa noin kahden kymmenen vuoden ajan. Näiden kiinteistöjen osalta tehdään tarvittavaa kartoitusta sekä tarkastellaan näiden omistusten muodostamaa turvallisuusuhkaa. Mikäli joku näistä kiinteistöistä osoittaisi Suomen turvallisuutta vaarantavaksi voidaan näihin kiinteistöihin puuttua, lailla kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Ministeriö, jonka toimialaan laissa mainitun edun turvaaminen kuuluu, valmistelee tarvittaessa lunastuspäätöksen. Näin ollen puolustusministeriö voi käynnistää lunastuksen maanpuolustusta ja alueellista koskemattomuutta koskevissa tapauksissa.

Kiinteistökauppa ja siihen kuuluva lainsäädäntö kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle ja tarkemmin siellä Maanmittauslaitokselle. Kiinteistöjen omistaminen ja niiden vapaa myynti ovat vahvoja perusoikeuksia suomalaisessa yhteiskunnassa. Valtiolla on erittäin vähän keinoja vaikuttaa kiinteistökaupan hintakehitykseen missään päin Suomea. Kysyntä ja tarjonta säätelevät vahvasti hintaa sekä yleinen talouden tilanne ja korkotaso. Lisäksi Suomessa on paljon alueita, joissa kiinteistöillä sijaitsevat rakennukset ovat joko tyhjillään tai harva on kiinnostunut ostamaan noita kiinteistöjä. Moni on valmis myymään tällaisen omistamansa kiinteistön jopa erittäin alhaiseen hintaan saadakseen kiinteistön rakennuksineen pois omalta hoito- ja huoltovastuulta. Myöskään valtiolla ei ole realistista taloudellista mahdollisuutta omistaa tällaisia kiinteistöjä ja niillä sijaitsevia tyhjiä rakennuksia, joiden kunnossapito pitäisi järjestää käytännössä verovarilla. Tärkeämpää onkin, että omistusta valvotaan ja Suomessa on EU-tasolla ainutlaatuiset keinot valvoa ja puuttua sellaiseen omistukseen, joka aidosti vaarantaa Suomen turvallisuuden.

Puolustusministeriö on tuomassa eduskunnan käsittelyyn lokakuussa 2022 hallituksen esityksen lain eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta ja lain valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla kiristämiseksi. Tavoite on saada uudet säädökset voimaan 1.1.2023. Lisäksi puolustusministeriö rahoittaa tutkimushanketta kiinteän omaisuuden muista hallinnan muodoista tarkastellakseen sitä, voidaanko näitä muita hallinnan muotoja, kuten vuokrausta, tulevaisuudessa valvoa kiinteän omaisuuden omistuksen tavoin.

Helsingissä 19.10.2022

Puolustusministeri Antti Kaikkonen